

El repte de l'e-Administració

Des de fa temps no parem d'escoltar un munt de conceptes que tenen un denominador comú: *les noves tecnologies*. S'han fet familiars paraules i expressions com *administració electrònica*, *govern electrònic*, *societat de la informació*, però realment estem caminant cap a una Administració més moderna, més transparent i més oberta?

Per obrir una mica de llum sobre aquest tema i veure com ens afecta als arxivers, l'AAC va organitzar el passat 24 de maig una Jornada d'estudi i debat amb el títol "E-Administració@rxivers". Però després de sentir parlar sobre l'interoperativitat o interoperabilitat, la tramitació electrònica, les identifications i certificats digitals, el disseny de webs i intranets, la formació electrònica a distància; els arxivers comencem a pensar que tot això és encara en un procés inicial de maduració. La tecnologia avança a un ritme molt superior a la legislació, a la formació i, en definitiva, a les adaptacions que es fan en el si de les nostres administracions.

L'any 1992, la Llei 30/1992, del règim jurídic de les administracions públiques i del procediment administratiu comú, ja va obrir la porta a la utilització de mitjans telemàtics i electrònics, sempre que en quedés garantida l'autenticitat i integritat.

Posteriorment, la modificació d'aquesta normativa per la Llei 4/1999 va establir la no-obligació de presentar documents que ja es trobaven en poder de l'Administració, bressol de la interoperativitat/interoperabilitat. Això va ser el tret de sortida perquè les nostres institucions públiques busquessin solucions per organitzar la seva documentació i plantejar l'adopció de sistemes de gestió de la documentació administrativa. L'adopció d'estàndards internacionals com la MoReq o la ISO 15489 ha ajudat a aquest reconeixement, a la vegada que ha obert l'interès de l'empresa privada.

D'altra banda, també és cert que el fet que el procés d'implantació del DNI electrònic, començat el passat mes de març a Burgos, ha de facilitar l'acceptació per part del ciutadà i ha de donar un impuls, segurament definitiu, a l'arribada de l'e-administració.

A partir d'ara, el ciutadà podrà adreçar-se a l'Admi-

nistració amb un document que l'identifica i li permet signar documents electrònics. I al mateix temps, el ciutadà està en el seu dret de sol·licitar una resposta en aquest mateix format. El dret del ciutadà a operar electrònicament ja està picant a la porta de l'Administració, mentre aquesta, en molts casos, no s'ha adonat de la transcendència de tot plegat.

Per tant, és hora que les nostres institucions es posin les piles, comencin a actuar de debò, amb rapidesa i inverteixin apostant decididament pel desenvolupament integral d'una política que abasti tots els conceptes que plantejem els arxivers.

El col·lectiu d'arxivers, molt reivindicatiu en la majoria de casos, també ens hem de mullar i apostar clarament per aquesta nova política. Hem de ser els garants de la conservació dels documents electrònics, però també de la seva gestió i accés, sense oblidar les qüestions relatives a la integritat i autenticitat. Hem de treballar per la regulació de la disposició dels documents i per potenciar les polítiques de migració i de formats i dades. Tots els requisits que sempre hem demanat a la documentació en suport paper, els hem de demanar també als nous documents. Aquest és el gran repte de la nostra professió, i aquí també han de ser-hi presents els professionals dels arxius històrics.

És cert que hi ha molts projectes i proves pilots arreu del món, però molts donen la sensació de cert desgavell i escassa programació. El fet que experiències que s'estan portant a terme dintre de la Unió Europea no siguin compatibles entre si (per exemple, el cas de la incompatibilitat d'alguns DNI electrònics com l'italià i l'espanyol) no ajuda a refermar aquestes polítiques d'implantació de la societat de la informació.

La manca d'una política d'estàndards a escala mundial o europea, que hauria d'estar liderada per la Secretaria General de la Unió Europea, així com per la Direcció General de la Societat de la Informació, contribueix a donar una imatge de poca planificació i fa desconfiar al ciutadà en l'ús de les relacions telemàtiques amb les administracions.

Sens dubte, la signatura electrònica reconeguda és una de les claus de volta per a la implantació

Edita:
Associació d'Arxivers de Catalunya
Redacció:
Rocafort, 242 bis, 3r. 08029 Barcelona
Tel. i fax: 934 19 89 55
a/e: associacio@arxivers.com
Coordinació:
Albert CURTO
Disseny i producció:
Disseny Visual, SL
Impressió:
Alpres, Mèxic 19

Dipòsit Legal: 292/89
ISSN: 0214-6924

d'aquests tipus de polítiques. Igual que l'adopció de sistemes de seguretat de 128 bits a les pàgines d'internet que ofereixen productes i serveis ha potenciat la seva utilització per part del ciutadà, l'arribada de la signatura electrònica ha de contribuir a la difusió de l'e-Administració.

L'altra clau passa per la gestió unitària dels documents de les administracions públiques. La creació de bases de dades conjuntes amb els documents en línia i la confiança de l'Administració en la gestió documental són un desafiament històric.

Avui dia tenim totes les garanties tècniques i jurídiques per tirar endavant una veritable Administració electrònica. Hi ha molta feina de planificació per endavant, però no hi ha marxa enrere si realment l'Administració vol donar un valor afegit a la seva feina, i aconseguir una Administració més eficient i transparent. Un dels primers passos ha de ser la posada en marxa del Registre Telemàtic de Documents, pas previ per equiparar definitivament els

documents electrònics amb els de suport paper. El ciutadà exigeix –els arxivers hem de fer la nostra contribució amb la implantació de sistemes de gestió documental– garantia de la qualitat de la nostra feina i treball.

Des de la Subdirecció General d'Arxius s'està treballant molt pel prestigi dels arxivers i per la introducció del concepte de gestió documental a les estructures horitzontals de l'Administració. Però, estem preparats els arxivers per tot el que ens ve a sobre? Els professionals, tant els dels arxius històrics com els dels administratius, hem de treballar plegats, compartint experiències i informació, amb l'objectiu de servir electrònicament als nostres usuaris interns i externs.

En tot cas, des de l'AAC creiem que sense un dimensionament correcte dels arxius, aquesta política difícilment serà implantada amb un grau d'eficiència com el que correspon a una Administració oberta i transparent.

El vocal informa

Arxiver: professió de futur a Europa

Joan Boadas i Raset
Vocal de Relacions
Internacionals

Membres del Comitè Executiu de l'ICA/SPA, al carrer dels Arxivers, a Varsòvia

Del 18 al 20 de maig de 2007 es va celebrar a Varsòvia la 7a Conferència Europea d'Arxius, amb l'objectiu de debatre, amb el suggeridor títol que encapçala aquestes línies, la situació actual de la nostra professió en allò que es refereix a aspectes vinculats a la formació professional en el marc de les noves tecnologies, la delimitació clara de les nostres competències, la certificació i acreditació de professionals, programes i instal·lacions, i la mobilitat professional en l'espai europeu.

La conferència es va estructurar a partir d'un conjunt de sessions plenàries i paral·leles i quatre tallers que analitzaren els temes següents: *Els estàndards i la seva explotació pràctica; El portal europeu d'arxius; Plans en cas de catàstrofes i d'accidents fortuïts, i La base de dades de legislació europea* que es promou des de la Branca Europea del Consell Internacional d'Arxius (EURBICA).

Pel que fa a l'Estat espanyol, cal destacar-hi la presència del subdirector general de Archivos del Estado, José Ramón Cruz Mundet, que va intervenir presentant la ponència *L'Educació superior dels arxivers en els països de la Unió Europea*, i de Reimei Perpinyà, professora de l'ESAGED, que hi va presentar la ponència titulada *Estudis arxivístics i espai europeu d'ensenyament superior*, que avalua

les possibilitats i els riscos derivats del nou escenari obert arran de la Declaració de Bolonya que hauria de fer possible la convergència dels sistemes educatius i l'adequació dels programes que han de permetre la mobilitat tant dels membres de la comunitat universitària com dels arxivers en un mercat de treball comú.

Les conclusions, aprovades pels més de cinc-cents arxivers assistents a l'esmentada conferència, varen reclamar que es **reconegui** que el procés d'integració i cooperació europea, especialment en els àmbits d'e-govern, e-administració, e-formació, i informació i societat del coneixement, presenta nous reptes per a la nostra professió. Per aquesta raó, l'educació superior dels arxivers, que en el passat combinava principalment història i ciències auxiliars, ha d'adquirir un nou perfil, és a dir, exigeix una formació capaç de fer front a aquesta nova realitat. De manera més concreta, els participants a la Conferència varen decidir:

animar la Branca Europea del CIA (EUICA) i la Secció d'Associacions Professionals d'Arxivers i Gestors Documentals del CIA (SPA), perquè elabori un estudi que defineixi el marc competencial per al desenvolupament de la professió arxivística a Europa; **reconèixer** la necessitat de desenvolupar i mantenir estàndards professionals en els processos de certificació de persones, organitzacions i programes educatius;

subratllar la necessitat d'avançar en la creació i el desenvolupament d'instruments educacionals de naturalesa virtual per a la promoció de la formació en línia mitjançant l'aplicació de les noves tecnologies, i

animar els governs a promoure la mobilitat entre els arxivers professionals a Europa.

En relació amb les institucions educatives es va concloure reclamant que es **reforci** la cooperació i el desenvolupament d'iniciatives comunes amb l'objectiu d'incrementar la qualitat de la formació arxivística, i que es **millorin** els instruments d'avalua-

ció per a l'acreditació de la qualitat dels programes de formació arxivística.

La convocatòria de la Conferència Europea va servir per reunir també els comitès executius d'SPA i d'EURBICA, dels quals forma part el representant de l'AAC. En el primer cas la reunió va tenir lloc durant els dies 15-17 de maig i es varen tractar diferents aspectes vinculats als projectes que es desenvolupen: promoció i defensa de la professió, paper de les associacions en el si del CIA, arxius solidaris, competències professionals, etc. Es va realitzar també

una visita a l'Archiwum Akt Nowych (Arxiu de Documents Contemporanis), situats a Varsòvia.

En relació amb el Comitè Executiu d'EURBICA es van analitzar, entre altres temes, l'estat actual del projecte de base de dades jurídica que aplegarà el conjunt de la legislació europea referida a arxius, els cursos de formació de formadors en aspectes vinculats a la gestió documental i es va informar sobre el programa ERA (gestió de documentació electrònica), impulsat pel National Archives and Records Administration (NARA) dels EUA.

Notícies

L'Autoritat Portuària de Tarragona convoca el II Premi d'Investigació Port de Tarragona

L'any 2004 l'Autoritat Portuària de Tarragona convocà el I Premi d'Investigació Port de Tarragona amb l'objectiu de fomentar la investigació i els estudis sobre el port i el seu entorn més immediat. El premi, de periodicitat bianual, es fallà a finals del mes de gener de 2006 i l'obra guanyadora sortirà publicada a finals d'aquest mateix any. Aquest 2006 es convoca el II Premi d'Investigació

Port de Tarragona, les bases del qual es poden consultar a la pàgina web del Port de Tarragona, a l'adreça www.porttarragona.cat, o es poden sol·licitar a l'Arxiu Central del Port o al Servei de Publicacions del Port. La dotació del premi és de 6.000 euros i els treballs es poden presentar fins l'octubre de 2007.

Recursos informàtics

Programari lliure / Programari gratuït

—
Alfred Mauri

Sense que vulgui entrar a aprofundir la qüestió, sí que crec que cal aclarir la diferència entre el significat i el sentit de programari lliure i programari gratuït. En el primer cas ens referim a programes informàtics el codi dels quals és accessible a qualsevol interessat i pot estar sotmès a diferents drets d'utilització que fins i tot ens permeten la reprogramació, sovint condicionant a certes contrapartides, vinculades al sentit de reciprocitat dels impulsors d'aquest tipus de programari. En el segon cas, el programari, amb independència de ser lliure o no, no està gravat per cap cost econòmic. Encara que un i altre sovint els trobem associats, no s'han de confondre.

Un factor clar d'interès és que la possibilitat de conèixer el codi del programa augmenta el grau de seguretat. Sempre es pot saber què està fent exactament el programa.

Quina utilitat pot tenir aquest tipus de programari per a nosaltres des de l'arxiu? De primer moment no veure'ns forçats a deixar de fer algunes coses per la impossibilitat de disposar d'un programa informàtic adequat, però també disposar d'algunes eines de treball força reeixides i, a més, fer-ho amb més seguretat i amb la informació enregistrada en formats estàndard. Un valor afegit més: sovint es disposa de versions en català.

Amb independència de paquets ofimàtics de qualitat i fiabilitat provada com pot ser OpenOffice, que podeu aconseguir per exemple des de www.softcatala.org, voldria plantejar aquí l'ús de quatre programes que penso que poden ser de força interès en la gestió i el desenvolupament d'algunes tasques de l'arxiu: GanttProject, CmapTools, Scribus i Inksca-

pe. Tots aquests programes estan disponibles per als sistemes operatius Windows, Mac i Linux.

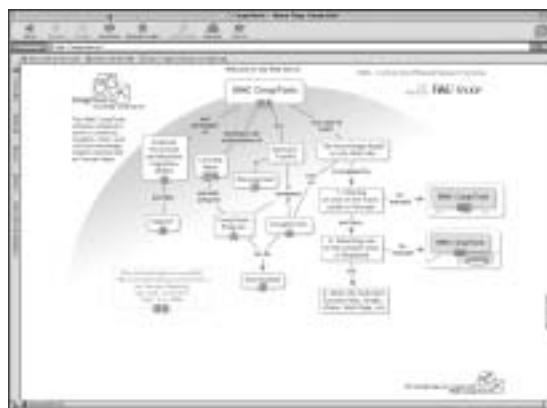
GanttProject (www.ganttproject.org)

És un programa orientat a la planificació i gestió de projectes. Els seus equivalents comercials són de cost elevat i habitualment amb prestacions molt superiors a les nostres necessitats. Permet la definició de tasques, subtasques i recursos, establir la seqüència d'execució, l'adscripció de responsabilitats, el control sobre l'execució real i la identificació del camí crític del projecte. Genera diagrames de Gantt i Pert, i formata el projecte per presentar-lo en PDF o HTML.

CmapTools (<http://cmap.ihmc.us>)

És un programa per a la generació de mapes conceptuals. D'ús fàcil i intuïtiu, esdevé una eina de gran utilitat tant per a l'organització de la informa-

ció, com en el disseny de projectes, com en processos de formació i aprenentatge. La seva interfície simple permet aprofitar-ne al màxim les prestacions amb molt poc temps d'aprenentatge. Els mapes conceptuals generats poden ser vinculats entre ells i les parts que el constitueixen es poden vincular a altres documents de diferents tipus (de text, imatges, etc.). El mapa es pot exportar a diversos formats d'imatge i també en format HTML, en aquest cas mantenint tots els vincles que contingui a altres mapes o documents.

Scribus (www.scribus.net)

Programa orientat a la maquetació de publicacions. D'ús molt simple, disposa de totes les eines necessàries per a la preparació de fulls informatius, butlletins, manuals, etc. Permet la creació de titu-

lars, disposició dels textos en columnes, enllaç de text entre marcs, inserció d'imatges i, en definitiva, tot allò que cal per a la preparació d'una edició acurada. La definició de plantilles facilita la tasca de disseny i el manteniment del format. Un cop completada la maquetació es pot exportar a diferents formats (PDF, EPS o imatge). Per a un funcionament complet cal instal·lar prèviament el programa Ghostscript (www.cs.wisc.edu/~ghost).

Inkscape (www.inkscape.org)

Editor de gràfics vectorials, és una eina ideal quan necessitem fer treballs de disseny gràfic, ja sigui un cartell, plafons d'una exposició, etc. Les seves capacitats són similars a les d'altres programes comercials d'ús habitual en aquesta especialitat (Freehand, CorelDraw, etc.).

De l'arxiu a l'arxiver

Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès i Josep M. Massachs

Tot i que vaig començar a treballar en el món dels arxius ja fa vint-i-tres anys més o menys, puc dir que ja els coneixia perquè els havia visitat sovint mentre estudiava. Certament, eren una altra cosa; no se'n pot fer quasi cap paral·lelisme amb la realitat actual. Eren centres merament històrics, apergaminats, amb una olor romàntica, i la pols acumulada i consolidada pel temps esdevenia crosta. Eren espais singulars.

Quan hi vaig començar a treballar, entre els usuaris hi havia una maregassa d'erudits i la paraula *investigador*, que encara no tenia connotacions antropològiques, tothom la feia servir, malgrat que poca gent sabia què volia dir.

Els inicis van coincidir amb el renaixement de les institucions democràtiques del país, una època en què tot era nou i en aquest camp, com en els altres, molt sovint la il·lusió suplía la inexperiència, i la col·laboració entre els col·legues servia per resoldre les incògnites i els embussos de la nostra feina diària. Va ser una època estimulants, en què quasi tot estava per fer i on, sovint de forma autodidacta, es van començar a bastir els fonaments del que seria la professió tal com la coneixem ara.

Des del començament, l'any 1983, estic treballant a l'Arxiu Comarcal de Vilafranca del Penedès. L'he hagut d'organitzar des del seu inici i he tractat la diversitat dels seus fons. Entre mig (1992-1995) he

treballat al Servei d'Arxius del Departament de Cultura i després he tornat als orígens, on encara treballava de forma activa.

M'ha tocat treballar en dos edificis. El primer arxiu, estava situat a la casa pairal del Bisbe Torras i Bages. L'edifici era un exemple de l'aprofitament d'espais "amb encant" on les administracions bastien els equipaments. Ni es van plantejar si realment servia per a la funció, ni si era adequat al servei que s'hi havia de prestar. El cas és que en aquells moments de canvi, la improvisació era tan gran que el criteri bàsic era posar en funcionament el país, i sobre la marxa ja es rectificaria.

Quan es va inaugurar l'Arxiu Històric Comarcal de Vilafranca, el 1983, no se sabia ben bé quanta documentació s'havia de conservar, no es tenia cap dada que permetés calcular l'espai necessari; com a conseqüència, al cap de tres anys, la documentació es va menjar la disponibilitat de metres. Varem viure un col·lapse agònic durant deu anys en els quals es va repartir documentació per diferents edificis de la ciutat.

La necessitat de canviar d'espai finalment es va concretar, i puc dir que, amb el nou centre, hem saltat al segle XXI; hem foragitat la penombra de l'edifici antic i hem entrat al segle de la llum, de la informació, de la comunicació.

La singularitat de l'Arxiu Comarcal de l'Alt Pe-

nedès, com tots els arxius comarcals, és basa en el fet que és un centre arxivístic que custòdia documentació que no li és pròpia, que no l'ha generat. Conserva fons d'institucions alienes i de particulars que així ho decideixen. Això el fa diferent, els fa diferents, i tanmateix complementaris amb la resta d'arxius de la comarca i del país. Dóna serveis als ajuntaments que no poden tenir un centre d'arxiu amb suficiència i a les administracions d'àmbit comarcal com els jutjats, notaris, empreses, institucions, etc.

Per treballar en un arxiu comarcal, cal tenir una visió molt més enciclopèdica de tot el saber arxivístic: es toquen fons històrics i administratius; es treballa en assessorament i organització d'arxius de gestió; es fa divulgació i també es dóna atenció al públic i, a més, es tracta i treballa amb diverses tipologies documentals i diversos fons provinents de múltiples administracions i/o organitzacions: ajuntaments, notaris, jutjats, registres, empreses, particulars..., també s'actua com a centre dinamitzador i aglutinador d'esforços de gent interessada a fomentar l'activitat cultural i de lleure de la seva comarca.

La complicitat amb els municipis i altres administracions locals i comarcals a l'hora de programar activitats ens fa sentir-nos amb tota comoditat com ins-

truments útils per a la divulgació i foment de l'activitat cultural.

De tota manera, els arxius comarcals no vivim fora de la realitat i, ara, estem immersos a assessorar les administracions en tot el que fa a la gestió de la documentació administrativa dels seus fons, a donar suport als ajuntaments i consells comarcals per tenir un bon arxiu administratiu i històric, i també una correcta gestió documental com a mesura que garanteixi que es conserva tota la documentació necessària i que no es perd informació essencial. Aviat, també, com la resta d'arxius del país, entrarem en el món digital, en el camp de l'arxiu sense papers, la signatura electrònica i tota la problemàtica que això pot comportar per a la conservació de la memòria i la perdurabilitat dels suports.

Aquest canvi que tenim ja quasi a tocar, i en què som a punt de fer una immersió, ens ha de posar a les portes d'una nova realitat, que –ves per on–, no té res a veure amb la que sospitàvem que trobaríem en entrar a treballar a l'arxiu.

Davant aquest procés accelerat de canvis de vertigen, hem de procurar de tenir el cap clar i tocar de peus a terra, perquè els altaveus que magnifiquen el que ens ha de venir no ens facin perdre el sentit de la realitat, que el llegir no ens faci perdre l'escriure.

Josep M. Massachs

Arxiu Comarcal de l'Alt Penedès

L'accés i la privacitat

El projectes tècnics o plànols presentats per particulars

Josep Matas
[www.legalment.net]

Molts arxius custodien plànols, mapes, dibuixos o similars ingressats com a integrants de projectes tècnics que persones particulars han presentat a l'Administració pública a fi d'obtenir una llicència, o per exigència de qualsevol altre tràmit administratiu. Aquests documents són obres de creació protegides per la normativa de propietat intel·lectual, de manera que aquesta normativa condiona alguns aspectes relatius a la seva divulgació. D'entrada, l'Administració a la qual el particular ha lliurat el projecte el pot reproduir per a realitzar els tràmits administratius que calguin. En termes generals, poden ser observats i estudiats per qualsevol persona un cop el tràmit hagi estat resolt. Si s'han ingressat ja a l'arxiu qualsevol usuari hi pot accedir.

A partir d'aquí la normativa de propietat intel·lectual exigeix disposar del consentiment del titular dels drets per a qualsevol altre ús, pel fet que els drets de reproducció, publicació o comunicació pública pertanyen al titular dels drets d'explotació. El titular dels drets no és ni l'arxiu, ni la institució de què

depèn, ni el promotor de l'obra (si escau). Generalment és la persona autora del projecte, excepte que hi hagi renunciat de forma expressa a favor d'un tercer. En conseqüència, si un usuari de l'arxiu en demana reproduccions cal el consentiment previ de la persona titular dels drets. L'arxiu tampoc pot digitalitzar per posar a Internet, o per projectar en una conferència. Ambdós casos són actes de comunicació pública que requeririen també l'autorització de la persona titular dels drets.

De tota manera, l'article 37.1 de la vigent Llei de propietat intel·lectual admet la realització de reproduccions d'obres protegides quan les realitzin els arxius o altres centres patrimonials, sempre que no hi hagi lucre i sigui amb finalitat de recerca. És important subratllar que aquesta excepció als drets de l'autor sobre la seva obra no admet les reproduccions que siguin per a finalitats d'il·lustració, o per a usos de suport a la docència, sinó únicament per a recerca. L'exigència que no hi hagi lucre impedeix que les reproduccions les pugui fer un servei extern

a l'arxiu o un adjudicatari del servei de reproduccions que treballi a les mateixes instal·lacions del centre. Totes les excepcions als drets dels autors s'han d'interpretar de manera restrictiva, per tal que la reproducció per a finalitats de recerca permeti lliurar-la a un investigador per facilitar-li el treball,

però no possibilita, al meu entendre, que aquest el pugui publicar sense el consentiment de l'autor. Finalment pot haver-hi casos en què per raó d'interès públic sigui justificat lliurar una còpia a particulars. Imaginem el cas d'una comunitat de propietaris que observa defectes estructurals i necessita efectuar amb urgència treballs de reparació, potser obligats per la mateixa Administració. Excepcionalment, si l'autor del projecte no pot ser localitzat, podrien obtenir còpia dels plànols encara que només d'aquella part que necessitessin i només amb autorització per a utilitzar-los amb aquesta finalitat. Els terminis de protecció d'aquests drets són de setanta o vuitanta anys després de la mort de l'autor. Superat aquests terminis, el projecte, mapa, plànol, dibuix o similar passaria a ser de domini públic, i es podria utilitzar lliurament sempre que se'n citi la persona autora i se'n respecti la integritat.

Pautes de conservació / Fongs i lepismes

Els microorganismes en els arxius: una arma letal

Carme Bello i Àngels Borrell
Estudi B2

L'aparició de microorganismes en els arxius és deguda a unes condicions d'humiditat i temperatura que els són favorables, per sobre dels 23°C i el 65% d'humiditat relativa (HR). Aquestes condicions es poden donar de forma crònica en el dipòsit, o bé perquè hi ha hagut una inundació que ha afectat els fons directament.

No totes les infeccions per fongs tenen les mateixes característiques, hi ha un tipus d'infecció d'extrema gravetat pel que fa a l'extensió i desenvolupament, fins al punt de fer il·legible el document, que es manifesta amb taques i "vellut" a la superfície del document. Aquest tipus d'infecció normalment té el seu origen en una inundació, després de la qual no s'ha fet un assecatge correcte del material.

Un altre tipus d'infecció és la que s'ha anat reproduint de forma idèntica en nombrosos arxius de Catalunya, es tracta d'un brot puntual però ampli d'infecció que pot afectar tots els dipòsits d'un arxiu, és molt espectacular però acostuma a afectar els contenidors i la documentació superficialment. Aquest tipus d'infecció s'ha de combatre immediatament, ja que es pot convertir en un autèntic problema per a la conservació de la documentació.

Els micel·lis dels fongs poden arribar a trencar les fibres del paper a causa de la seva forta penetració i extensió, que pot arribar a ser molt àmplia. La degradació més visible és un conjunt de taques de diversos colors en el suport (els bacteris, a escala de coloracions, actuen de la mateixa manera). En ocasions apareix un "vellut" en la superfície del paper i adquireix un aspecte tou, la presència de fongs i la seva acció acidifiquen el paper fins a arribar a trencar les cadenes moleculars, per aquesta raó el paper es torna fràgil i trencadís. En el cas del pergami poden arribar a descompondre el col·lagen i comportar la putrefacció total.

El microorganismes que afecten els materials orgànics poden afectar les persones i causar problemes respiratoris i dermatològics. Cal prendre les màximes precaucions a l'hora de manipular el material

contaminat i usar sempre un equip de protecció personal.

El procediment que s'ha de seguir un cop han aparegut els microorganismes sempre és el mateix. S'ha de disposar d'un espai ampli i net al qual es modificarà les condicions ambientals, amb temperatura per sota dels 18°C i HR al voltant del 50%, i, alhora, per mitjà d'un sistema de ventilació, remoure l'aire per tal d'evitar que les espores de l'ambient es dipositin damunt la documentació i puguin eclisonar. El següent pas, si ja ha aparegut el vellut, és eliminar-lo per mètodes d'aspiració. El procediment que s'ha de seguir un cop feta l'aspiració és fer una desinfecció, per la qual cosa emprarem una barreja d'alcohol de 96° i aigua al 70% (70% alcohol i 30% aigua) aplicada amb paper cel·lulòsic d'un sol ús. Quan la infecció és molt generalitzada i afecta tot un dipòsit d'arxiu, un cop acabada la neteja i la desinfecció amb alcohol i aigua al 70%, es pot procedir a fer una desinfecció general de tot el dipòsit, amb productes fungicides (dissolts en alcohol) per termonebulització a càrrec d'una empresa especialitzada. Els estudis sobre aquesta barreja d'aigua i alcohol, es van començar al Canadà ja fa vint anys i d'ençà s'ha mostrat altament eficaç en la seva aplicació per contacte, tot i que abans de la seva aplicació s'han de fer proves d'estabilitat de tintes.

Després de l'experiència adquirida en el tractament en massa de fongs a l'Arxiu Històric de Barcelona, la tardor del 2003, es va poder comprovar que l'eficàcia d'aquesta barreja també era molt alta aplicada a l'ambient a través de pulverització. Després d'aquesta experiència es va crear una comissió interdisciplinària en la qual participa l'Administració pública (Ajuntament de Barcelona i Generalitat de Catalunya), dues universitats (UAB i Ramon Llull) i dues empreses privades, una especialitzada en desinfecció (Gestior Químics) i l'altra en conservació i restauració de documents d'arxiu (Estudi B2). La missió d'aquesta comissió és establir una sèrie de protocols a seguir en el cas d'infeccions per microorganismes.

25 anys de professió

Eugenio Villarreal
Mascaraque

Era l'any 1979 quan vaig començar a treballar a l'Ajuntament de Leganés, i als pocs mesos, després de les primeres eleccions municipals democràtiques al nostre país, vaig fer-me càrrec de l'Arxiu Municipal. Des de llavors, la meua vida laboral i personal ha estat lligada a aquest Arxiu i a la professió d'arxiver. Vaig acabar els meus estudis universitaris l'any 1983, amb la Llicenciatura en Història Contemporània, especialitats de Moderna i Contemporània, a la Universitat Complutense de Madrid, i vaig realitzar els meus estudis d'Arxivística i Documentació a la desapareguda Escola de Documentalistes de Madrid el curs 1984-1985. Des de llavors, vaig realitzar les meves tasques primer com a auxiliar d'arxius i immediatament com a facultatiu d'arxius. També vaig passar a formar part del Grup d'Arxivers Municipals de Madrid, al qual sempre estaré agraït per la forma de treballar, pels ensenyaments rebuts i per les amistats consolidades. Recordo especialment una de les primeres feines que em van encarregar, l'estudi de la tipologia documental de Lleves. Al llarg dels anys, han estat nombroses les publicacions del Grup en què he participat.

L'any 1986, gràcies a un conveni entre l'INEM i els ajuntaments, vam donar un impuls molt important als treballs de descripció documental, vam poder desenvolupar la primera base de dades per poder gestionar una de les sèries documentals més consultades (els expedients d'obres majors i llicències d'obertura). També recordo que per aquelles dates vam ampliar els dipòsits com a conseqüència del major nombre de transferències i la gran quantitat de documents que havíem de custodiar.

Em va correspondre organitzar les VII Jornades d'Arxius Municipals de la Comunitat de Madrid l'any 1989, amb el títol "la tria". Aquesta va ser la primera ocasió en què el Grup publicava el material de les Jornades en el mateix moment de la seva celebració. Sens dubte va ser un pas important per posar en valor a escala municipal el treball que es desenvolupava a l'Arxiu. Poc temps després vam realitzar la primera exposició de documents, un nou element dinamitzador de la nostra labor. Paral·lelament vaig desenvolupar tasques sindicals amb els meus companys de CC.OO. a l'Ajuntament, per descomptat un altre element enriquidor en l'àmbit personal i professional. El treball professional i l'activitat sindical en ocasions estan contraposats i no ben entesos, però sempre que es posa afany i voluntat són gratificants, malgrat això, al final la necessitat del desenvolupament professional va acabar imposant-se i des de fa uns anys la meua activitat sindical és en un estat de repòs.

Els anys noranta van suposar una sèrie de canvis importants per a l'Arxiu Municipal. Per un costat vam disposar d'un programa informàtic de gestió integrada dels fons documentals (conegut entre els arxivers municipals com el "programa de l'Ajuntament d'Alcobendas"), que satisfà les necessitats de gestió de l'Arxiu, i, per un altre costat, el canvi de l'edifici administratiu de l'Ajuntament, ens va permetre ampliar les nostres instal·lacions

(vam passar a disposar de 2.350 m lineals de prestatgeria, que pràcticament ja estan ocupats), i, mantenir un contacte més directe amb les oficines (sistemàticament es van realitzar cursos d'arxius de gestió). En aquests anys va aparèixer la Llei d'arxius de la Comunitat de Madrid, que per desgràcia porta un procés molt lent de consolidació dels seus principis i de desenvolupament en determinats àmbits de les seves competències.

En aquest moment, també vaig començar a col·laborar amb l'INAP, impartint cursos formatius sobre "arxius de gestió".

A finals dels anys noranta vam iniciar dues línies de treball: una amb la Comissió del Tesaurus d'Arxius Municipals (encara sense acabar), formada en el si del Grup d'Arxivers Municipals de Madrid, que ha anat complint anys i celebrant jornades, en la línia de treball en conjunt que sempre l'ha caracteritzat, amb respostes pràctiques als problemes del nostre treball, que són els que habitualment es presenten en tots els arxius, i, l'altre, amb el servei de Suport a l'Escola de l'Ajuntament per mostrar als col·legis i institucions l'Arxiu Municipal i les seves funcions socioculturals.

En la dècada actual estem desenvolupant diverses línies de treball, que impliquen una major imbricació de l'Arxiu en la vida municipal i en la comunitat científica:

1. Nou edifici especialment pensat per a l'Arxiu Municipal, amb més de 6.000 m lineals de prestatgeria, amb un dipòsit per a materials especials, amb taller de restauració, sala d'exposició, aules de formació, saló d'actes, etc. Paral·lelament hem de dotar-lo de personal d'acord amb les noves dimensions i amb una major diversificació dels nostres serveis. Aquest projecte està en fase d'adjudicació per ser construït.
2. Participo en el grup de desenvolupament del Portal d'Arxius Municipals de la FEMP.
3. També participo en el grup de treball per a la implantació d'un Programa integrat de la gestió documental de l'Ajuntament; entenc que l'arxiu ha de ser un element dinamitzador en la gestió municipal.
4. Segueixo en la meua línia de col·laboració en els cursos de l'INAP, en el Màster d'Arxivística de la Universitat Carlos III i en les activitats de les associacions professionals d'arxivers.
5. Continuo treballant en la projecció del nostre arxiu en el municipi mitjançant els programes de Suport a l'Escola i amb la planificació d'exposicions. Sens dubte, aquests 25 anys han donat per molt, però encara queda molt per fer i, per sort, si les circumstàncies no ho impedeixen, encara tinc temps de continuar la feina.

Suport administratiu:

Eulàlia GARRETA
de dilluns a divendres de 9 a 14,30 h

President:

Joan Antoni JIMÉNEZ,
jjimenez@catsalut.net

Vicepresidenta:

Patricia LLOVERAS,
patricia.lloveras@gencat.net

Vocal de Secretaria:

Josep M. MASACHS,
ahcvilafranca@impacte.com

Vocal de Tresoreria:

Marta ALBA,
arxiu@llagostera.org

Vocal de Relacions Internacionals:

Joan BOADAS,
jboadas@ajgirona.org

Vocal de Formació:

Miquel SERRA,
miquel.serra@pas.udg.es

Vocal de Treball, Estatus

Professional:

Josep CONEJO,
josep.conejo@aac.upcnet.es

Vocal d'Activitats i Difusió:

Carme GARCIA,
carme.garcia@lycos.es

Vocal de Relacions Institucionals:

Marc TAXONERA,
biblioteca@bibliotecadumontserrat.net

Vocal de Projecció Professional:

Emília CAPELL,
ecapell@mail.bcn.es

Vocal de Publicacions:

Albert CURTO,
acurto@baixebre.altanet.org

Sessió 2/2006, de 27 de febrer

En aquesta reunió es prengueren els acords següents:

- Aprovar el conveni amb l'Ajuntament de la Seu d'Urgell per a la realització de les XI Jornades d'Arxivística de Catalunya.
- Aprovar la realització de les XI Jornades d'Arxivística a la ciutat de la Seu d'Urgell.
- Aprovar el projecte de reestructuració i modificació de continguts del Butlletí de l'Associació d'Arxiviers de Catalunya.
- Aprovar la reducció de les quotes als associats que es jubilin i equiparar-les a les dels socis estudiants. Per accedir a aquesta reducció cal que la persona interessada manifesti la seva nova situació laboral.

Sessió 3/ 2006, de 27 de març

En aquesta reunió es prengueren els acords següents:

- Proposar tres anys de continguts comuns i dos d'especialització en arxivística, aquests últims amb un total de 120 crèdits, els requeriments per desenvolupar una llicenciatura en arxivística.
- Aprovar el preu de la revista *Lligall* de 20 € cada exemplar
- Aprovar la compra d'una nova fotocopiadora marca CANON IR2016 amb la modalitat de rënting.
- Aprovar la proposta de conveni de cessió de drets d'autor de traducció de la publicació *La conservación a largo plazo de documentos electrónicos auténticos: hallazgos del Proyecto InterPA-RES*.
- Aprovar la inclusió a la nostra pàgina web, durant dos mesos, d'una cibertira sobre les subvencions que atorga el Departament de Cultura de la Generalitat.
- Aprovar penjar a la pàgina web els continguts de les intervencions de la Jornada d'Estudi i Debat i no fer-ne la publicació al *Lligall*.

Sessió 4/ 2006, de 24 d'abril

En aquesta reunió es prengueren els acords següents:

- Aprovar les al·legacions de l'Associació al text esmenat que ens va presentar la Subdirecció General d'Arxius.
- Aprovar nomenar representant de l'Associació d'Arxiviers de Catalunya al Consell Nacional d'Arxius al president de l'Associació

Sessió 5/ 2006, de 22 de maig

En aquesta reunió es prengueren els acords següents:

- Aprovar causar baixa de la secció d'Associacions del DLM-Fòrum.
- Proposar a la sòcia Remei Perpinyà per participar en representació de l'Associació d'Arxiviers de Catalunya en el grup de treball creat per la Coordinadora de Associacions de Archiveros amb la finalitat de consensuar els continguts curriculars.
- Encarregar a Josep Conejo i a David Lobato l'elaboració d'un perfil professional de les persones que vulguin ocupar una plaça d'arxiver, per poder-lo oferir als ajuntaments, administracions i empreses que ens el demanin.
- Nomenar com a representants de l'AAC en el concurs per a la provisió del lloc de treball de Cap del Servei d'Arxiu i Documentació Municipal de l'Ajuntament de Tarragona al Sr. Josep Maria Masachs com a titular i al Sr. Albert Curto com a suplent.
- Contractar amb la Caixa de Girona l'obertura d'un compte corrent a l'oficina 0042, els administradors del qual seran el president, el secretari i la tresorera.

Moviments de socis**Altes**

Socis institucionals: EBLA, Gestió documental, Arxiu Municipal de Molins de Rei, Arxiu Gràfic de l'Escola Superior d'Arquitectura de Barcelona

Socis numeraris: Silvia MANCEBO i GARCIA, Miquel Àngel RIERA MARTINEZ, Laia FARRÉS CREUS, Cristina CASAS MAS-CAROS, Sergi BARRALO LLAURADO, Anna Ma. DE LA FRAGUA COBO

Socis adherits: Maria Antònia VILANOVA MURILLO, Ariadna SELVA SOLÉ, Albert SERRAT TORRENT, José María FERNANDEZ HEVIA

Estudiants: Judit GES PIÑOL, Marius DE JUAN ESCUDER, Aleix VIÑAS ULLDEMOLINS, Marcel PENA SANT, Irene BORREGO VILLADRES, Núria SEBASTIAN VILLARRUBIAS, Cristina BIESCAS SOCAS, Sònia CAMANFORTE GARCIA, Maria GUÀRDIA ESTRADA, Amparo PRESENCIA HILL, Meritxell SOLÉ COS, Margarita ORTIZ MORILLAS, Anna Ma. DE LA FRAGUA COBO

Canvis de condició

Mireia HOMS CORBERA, Núria FUSALBA CORBAT, Núria CARREÑO PORRES

Baixes

Glòria PORRINI, Jordi VALMASEDA CASTELLAN, Héctor ARANDA JARABA

Taula de les visites al web de l'Associació

Gener 2006	Febrer 2006	Març 2006	Abril 2006	Maig 2006
Visites: 5129	Visites: 5336	Visites: 5803	Visites: 5097	Visites: 5435
Visitants diferents: 2883	Visitants diferents: 3195	Visitants diferents: 3451	Visitants diferents: 2936	Visitants diferents: 3106
Pàgines consultades: 43.825	Pàgines consultades: 43.390	Pàgines consultades: 44.655	Pàgines consultades: 39468	Pàgines consultades: 41038
Per països: Espanya, EUA, Perú, Mèxic, Colòmbia	Per països: Espanya, EUA, Perú, Andorra, Suïssa	Per països: Espanya, EUA, Perú, Mèxic, Anglaterra	Per països: Espanya, EUA, Perú, Alemanya, Suïssa	Per països: Espanya, EUA, Perú, Alemanya, Portugal